

HSF övergripande verksamhet
Yvonne E Nygren

2022-10-24

465021

Revisionens granskning av HSN 2021

Regionens revisorer har per den 12 april 2022 överlämnat en rapport gällande granskning år 2021 av Hälso- och sjukvårdsnämnden. Granskningsrapporten har ställts till hälso- och sjukvårdsnämnden. Nämndens yttrande med ska expedieras till revisionskontoret senast den 5 december 2022.

Sammanfattning av revisionens iakttagelser och rekommendationer

År 2021 präglades av pandemin. Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamheter genomförde stora insatser för att minska smittspridningen och vårda patienter som drabbades av covid-19.

Nämndens resultat för år 2021 bör ses i ljuset av pandemin. Resultaten för verksamhetsmålen var svaga. Positivt är att nämnden hade ett överskott på 139 miljoner kronor. Överskottet berodde på bidrag från staten för att hantera pandemin. Revisorerna bedömde att det fanns en risk att nämnden hade kvar delar av det strukturella underskott som nämnden hade före pandemin.

Revisorerna bedömde att nämnden för år 2021 inte hade en tillräcklig styrning och kontroll. Liksom tidigare år bidrog, enligt revisorerna, otydliga ansvarsförhållanden och svagt tjänstemannastöd till svårigheter för nämnden att styra sitt ansvarsområde. Granskningar visar att nämnden var passiv under året. Positivt var att nämnden i hög grad hade beslutat om grundläggande styrdokument.

Revisorernas rekommendationer

- *Utveckla de ekonomiska analyserna. Det finns risk att det strukturella underskottet som nämnden hade före pandemin finns kvar.*
- *Säkerställ en tillräcklig styrning och kontroll över de riktade statsbidragen till nämndens verksamheter.*
- *Säkerställ en ändamålsenlig metod och redovisning av resultat i förhållande till nämndens verksamhetsmål.*
- *Utveckla kvaliteten i arbetet med intern kontroll. Nämnden behöver utveckla uppföljningen av sina kontroller och vid behov besluta om åtgärder för att komma till rätta med de brister som kontrollerna visar.*

Hälso- och sjukvårdsnämnden har följande kommentarer till revisorernas iakttagelser och rekommendationer

HSF övergripande verksamhet
Yvonne E Nygren

2022-10-24

465021

- **Utveckla de ekonomiska analyserna. Det finns risk att det strukturella underskottet som nämnden hade före pandemin finns kvar.**

Som rapporten riktigt beskriver så präglades även år 2021 av den pågående pandemin. Det innebar fortsatt stora ansträngningar för vården med hantering av Covid-19-relaterade vårdtillfällen och omfattande omställningsarbete med prioriteringar för att upprätthålla vård i sin helhet.

Även ekonomin hade fortsatt påverkan och analyser, jämförelser och prognoser försvårades. Förändrad produktion till följd av pandemin har resulterat i minskade vårdintäkter. Det har också inneburit lägre produktionskostnader för visst medicinskt material men samtidigt ökade kostnader för material kopplat till pandemin. Kostnaderna för övriga personalkostnader och utomlänsvård har varit låga. Statsbidrag har tillförts verksamheten under perioden dels genom budgettillskott, dels som intäkter.

Hälso- och sjukvårdsnämnden uppmärksammade regionfullmäktige vid fastställande av delår per april på att nämnden inte klarar uppdraget inom angivna ramar och att årsprognosen bedömdes till ett underskott mot budget på 200 miljoner kronor. Hanteringen av statsbidrag har skett inom Regionstyrelsen. Överskottet som genererades överfördes i december till Hälso- och sjukvårdsnämnden. En konsekvens av den omfördelningen blev därför att budgetavvikelsen förändrats i förhållande till analys och den prognos som tidigare lämnats.

Den ekonomiska situationen för nämndens verksamheter är fortsatt ansträngd med ett högt kostnadsläge. Produktivitetsökningar genom kostnadssänkningar och ökad eller bibehållen produktion kommer därför att vara nödvändig när vården återgår till ett mer normalläge.

En utveckling av mer moderna digitala verktyg är prioriterat i portföljstyrningen. Det sedan 2021 införda planerings och uppföljningsverktyget för regionen, Stratsys ska ge förutsättningar för en ändamålsenlig planering och förbättra uppföljningen. Det påbörjade arbetet med utformande av regionens dashboard i Power-BI lösning ska också förbättra uppföljning och analyser.

Nämnden håller med revisorerna om att de ekonomiska analyserna kan och behöver förbättras.

HSF övergripande verksamhet
Yvonne E Nygren

2022-10-24

465021

- **Säkerställ en tillräcklig styrning och kontroll över de riktade statsbidragen till nämndens verksamheter.**

Hantering av riktade statsbidrag har skett inom Regionstyrelsen. Regionstyrelsen har fördelat till Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamheter dels via budget, dels som intäkt.

I slutet av år 2021 beslutades en ny riktlinje och process för hantering och förvaltning av nationella överenskommelser/riktade statsbidrag i Region Västerbotten. Den beskriver att regionstyrelsen rekviderar medlen och en central beredningsgrupp ges uppdraget att föreslå fördelning mellan förvaltningarna. Därefter fördelas medlen av en lokal beredningsgrupp inom varje förvaltning. Målet var en enhetlig hantering i organisationen med ökad transparens och tydligare roller och ansvar.

En stor del av de riktade statsbidragen har sedan tidigare fördelats i permanent budget. Detta har inneburit att det varit begränsat utrymme av medlen kvar att fördela ut. För nya bidrag som inte funnits tidigare, tex avseende uppskjuten vård pga Covid-pandemin har processen i delar använts men det finns fortfarande utmaningar att få den fullt ut implementerad.

Statsbidraget för att hantera uppskjuten vård och pandemins effekter hanterades genom ett särskilt projekt som fastställdes av Regionstyrelsen februari 2021. En projektorganisation bildades under regiondirektörens ledning. Hälso- och sjukvårdsdirektör prioriterade insatser och Regiondirektör beslutade. En politisk referensgrupp informerades kontinuerligt om beslut liksom Hälso- och sjukvårdsnämnden vid nämndsmöten. Kompensation till verksamheterna för merkostnader erhöles utifrån direktiv i Socialstyrelsens anvisningar till ansökan och återrapportering. Merkostnaderna bokfördes på särskilt projektnummer.

Nämnden håller med revisorerna om att hanteringen av riktade statsbidrag ytterligare kan tydliggöras och därigenom förbättras.

- **Säkerställ en ändamålsenlig metod och redovisning av resultat i förhållande till nämndens verksamhetsmål.**

Hälsa- och sjukvårdsnämnden delar revisionens syn på att metod för uppföljning av verksamhetsmål och redovisning av resultaten har potential att förbättras framförallt gällande väl utarbetade rutiner för datainsamling och processer för att fastställa vilka måttal som är viktiga att följa. Verktöget Stratsys som 2022 använts för första året har visat sig ge många möjligheter till utveckling i den riktningen. Dock finns också en del "barnsjukdomar" som behöver hanteras innan verktöget blir till ett reellt stöd i förvaltningarnas arbete med planering och uppföljning.

Inför planering 2023 har regiondirektören gett i uppdrag till enheten för Planering och Uppföljning att likrikta förvaltningarnas nämndplaner för att bli mer lika till sin utformning. Som resultat av den processen har alla nämnder nu formulerat delmål utifrån regionmålen. Delmålen har formulerats för att vara aktiverande hos vardera förvaltnings basenheter och har tagits fram i en gemensam process mellan nämnd och förvaltning i syfte att prioritera viktiga områden som bedöms behöva en politisk styrning under kommande verksamhetsår. Som uppföljning av progress mot delmålen har ett antal indikatorer valts för att följas på central nivå. Ett stort arbete har gjorts för att hitta indikatorer som verkligen går att följa upp. Basenheternas planering görs genom att skapa aktiviteter utifrån delmålen, inte mot indikatorerna.

Parallellt med detta har regiondirektören initierat ett arbete med att utveckla en ny förvaltningsgemensam verksamhetsstyrningsmodell. Arbetet med att utveckla och införa modellen är i sin linda men förväntas på sikt utgöra en tydligare process för den strategiska styrningen.

HSF övergripande verksamhet
Yvonne E Nygren

2022-10-24

465021

- **Utveckla kvaliteten i arbetet med intern kontroll. Nämnden behöver utveckla uppföljningen av sina kontroller och vid behov besluta om åtgärder för att komma till rätta med de brister som kontrollerna visar.**

Hälso- och sjukvårdsnämnden delar revisionens syn på att uppföljning och åtgärder är områden som behöver utvecklas. Vi behöver inom arbetet med intern kontroll precisera vilka risker som behöver hanteras med metoden intern kontroll och vilka risker som bättre hanteras med andra metoder. Som en del av det arbetet pågår en processorientering av intern kontroll med utveckling av olika roller, utbildningsinsatser till nyckelfunktioner och framtagande av stödmaterial. I den förvaltningssammansatta grupp som arbetar med detta finns HSF tjänstepersoner representerade i form av stabschef och strateg.

Från och med år 2022 görs en distinktion mellan kontrollaktiviteter, som finns för att säkerställa att det löpande arbetet blir rätt, och de kontrolltester som genomförs för att utvärdera och försäkra att kontrollsystemet fungerar som tänkt. Syftet är att skapa en tydligare koppling från fastställda risker till kontrollaktiviteter och vidare till kontrolltest.